

หลักการเงินและการคลังสำหรับเขตสุขภาพ

ดร. รพีสุภา หวังเจริญรุ่ง
มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

วันที่ 25 ธันวาคม 2556

หลักการและความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข

สังคมผู้สูงอายุในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงบริบท

การบริหารงบประมาณเพื่อ
สร้างความยั่งยืนในการ
ให้บริการ

บทบาทของกระทรวงสาธารณสุข
ในฐานะผู้ให้บริการ และผู้กำหนด
หลักเกณฑ์

ปัญหาด้านการเงินการคลังของ
สถานพยาบาล

ปัญหาด้านการบริหารกำลังคน
ด้านสาธารณสุข (ความ
เพียงพอ และการกระจาย)

ยุทธศาสตร์หลักในการบริหาร

การปรับแนวคิด
(Rethink)

การปรับขบวนการ
ทำงาน (Reprocess)

แนวทางในการดำเนินการ

การอภิบาลระบบ

การบริหารกำลังคน

การสร้าง
ประสิทธิภาพ

การสร้างเพิ่มรายรับ

การลงทุน

การประเมินผล

การทำงานของเขตสุขภาพในระยะยาว

มีโครงสร้างที่มาจากผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องทั้งหมดภายในเขต
สุขภาพ รวมทั้งภาค
ประชาชน

คณะกรรมการเขตสุขภาพ

เป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว

Regulator+ System Supporter

Provider

Purchaser

กลไกสนับสนุนการบริหารเขตสุขภาพ

สำนักงานเขตสุขภาพ

บทบาท Regulator ในพื้นที่

ศูนย์วิชาการ

- ระดับเขต
- ระดับจังหวัด (สสจ.)
- ระดับอำเภอ (สสอ.)

สถานพยาบาลสังกัด
กสร.

รพศ.

รพ.

ของกรม
วิชาการ

รพท.

รพช.

รพ. สต.

สถานพยาบาล
รัฐนอก กสร.

สถานพยาบาล
เอกชน

อปท.

อปสข.
(สปสข.)

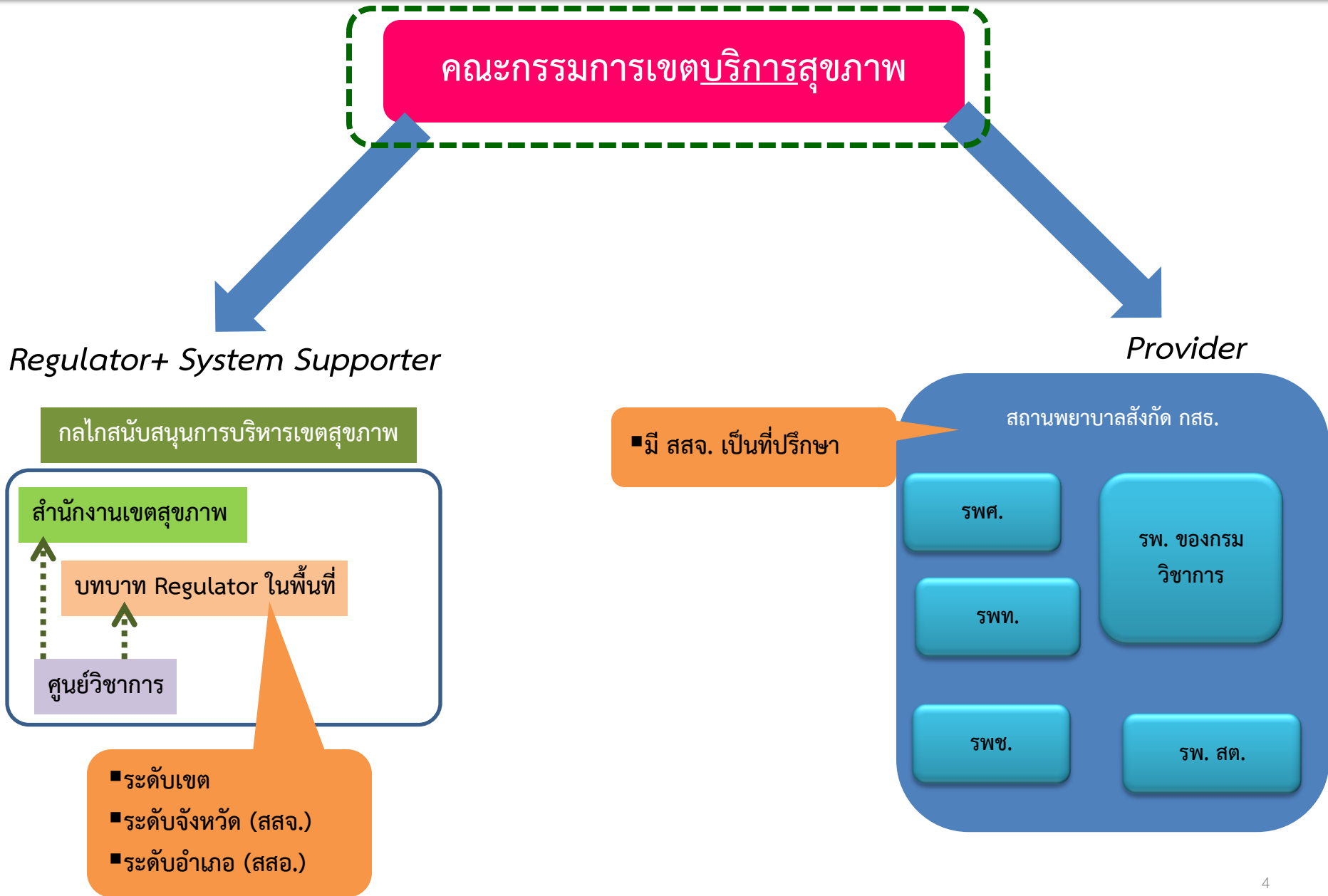
สนง. ประกันสังคม
จังหวัด

อปท.

ระบบความคุ้มครองด้าน
สุขภาพอื่น ๆ
(ในอนาคต)

สวัสดิการรักษายาบาล
ข้าราชการ

การทำงานของเขตสุขภาพในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขในระยะเปลี่ยนผ่าน

ประเด็นการทำงานของเขตสุขภาพ

การกำหนดแผนการดำเนินงานด้านสาธารณสุขของเขตสุขภาพ

- รับถ่ายทอดเป้าหมายตัวชี้วัดในการบริหารด้านสาธารณสุขมาจากส่วนกลาง และแปลงให้เป็นแผนการดำเนินงานของเขตสุขภาพ
- ครอบคลุมบทบาทย่อยทั้งสี่ที่พึงประสงค์ของกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ได้ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางด้านสุขภาพของประชากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดแผนการจัดสรรทรัพยากรทางด้านสาธารณสุข

- ครอบคลุมทั้งบุคลากร และทรัพยากรทางด้านสาธารณสุขอื่น ๆ ที่เกิดความเหมาะสม ในการจัดบริการ และการทำงานด้านสาธารณสุขในเขตสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การทำงานร่วมกันระกวางหน่วยงานที่มีทรัพยากรต่าง ๆ ภายใต้แผนการทำงานเดียวกัน

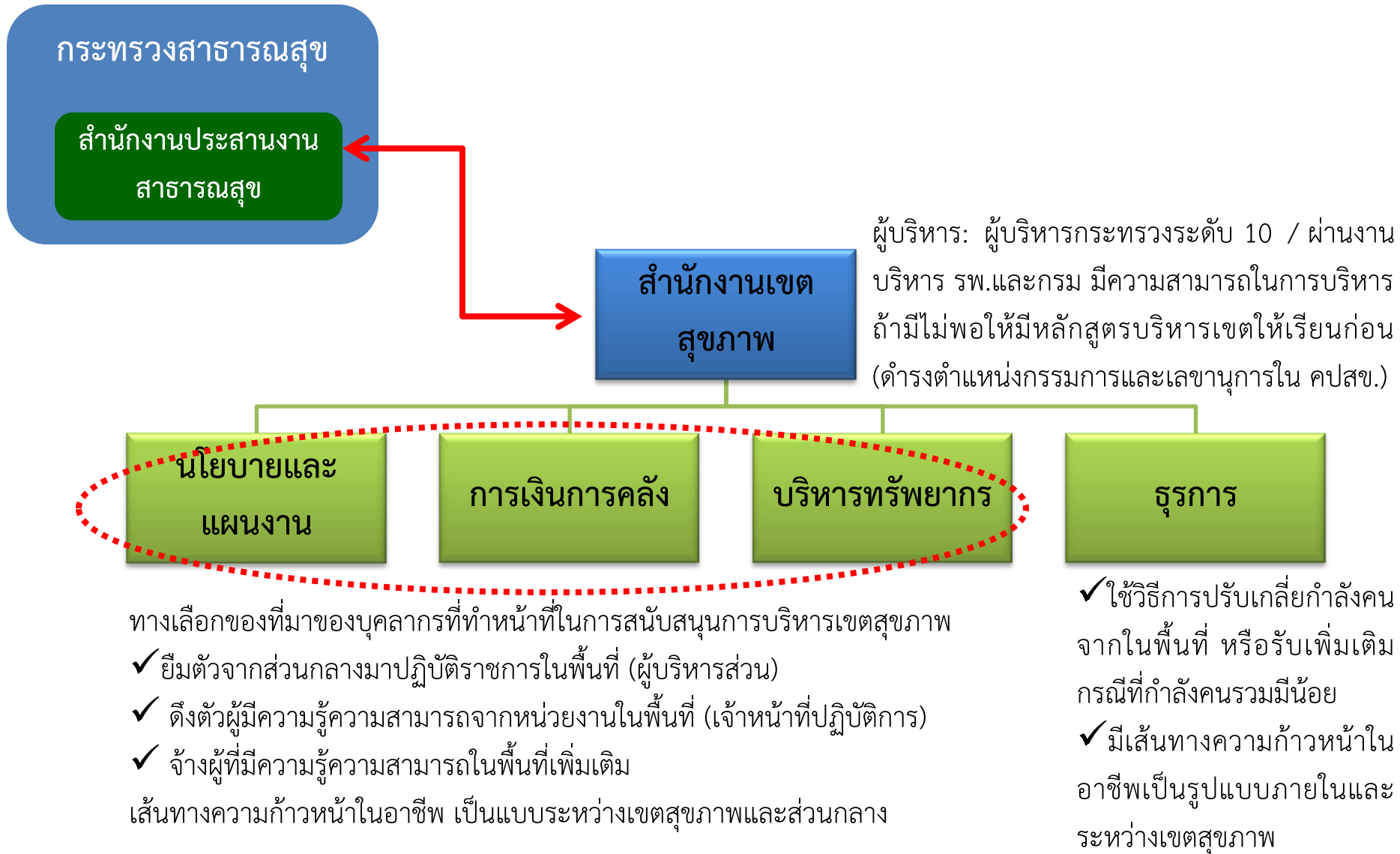
การดำเนินการแก้ไขปัญหาการเงินการคลังภายในเขตสุขภาพ

- เพื่อให้การดำเนินการจัดบริการสุขภาพและสาธารณสุขภายในเขตสุขภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

การกำกับดูแล และประเมินผลภายใน

- ในเรื่องการดำเนินการตามเป้าหมาย
- กำกับดูแลการทำงานในระดับเขต จังหวัด และอำเภอ

สำนักงานเขตสุขภาพ

ขอบเขตการทำงานของสำนักงานเขตสุขภาพ

ด้านนโยบายและแผนงาน

- การประสานการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การทำงานของเขตสุขภาพร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และคณะอนุกรรมการและคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเหล่านั้นภายในเขตสุขภาพ
- งานติดตามและประเมินผล
- การพัฒนาระบบข้อมูลด้านสุขภาพของเขตสุขภาพ

การเงินการคลัง

- บริหารงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานภายในเขตสุขภาพ
- ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการแผนการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสุขภาพทั้งระดับประเทศ และระดับเขตสุขภาพ
- การติดตามสถานการณ์ด้านการเงินการคลังของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในเขตสุขภาพ และสนับสนุนการกำหนดแนวทางในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา

การบริการทรัพยากร

- สนับสนุนการพิจารณา และกำหนดแผนการลงทุนภายในเขตสุขภาพร่วมกับหน่วยงาน และคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง
- สนับสนุน และประสานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลภายในเขตสุขภาพ

ข้อเสนอตัวชี้วัดการดำเนินการของเขตสุขภาพ

วัตถุประสงค์: เพื่อประเมินความคืบหน้า และความสำเร็จในการดำเนินงานในรูปของเขตสุขภาพ

กรอบแนวความคิดในการกำหนดตัวชี้วัด: อ่างอิงการจัดการทำงานในรูปของเขตสุขภาพ

ตัวชี้วัด

รายละเอียดการวัดผล

ตัวชี้วัดที่ 1: การกำหนดแผนการทำงาน
ของเขตสุขภาพ

- มีการกำหนดแผนการทำงานที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงรวมทั้งประเด็นยุทธศาสตร์ของเขต
- แผนการทำงานครอบคลุมในการทำงานในระบบย่อย (Subsystem) ทั้งสี่ของกระทรวงสาธารณสุข

ตัวชี้วัดที่ 2: การสร้างระบบสนับสนุนในการบริหารเขตสุขภาพ
(ระบบข้อมูลสารสนเทศ)

- การมีระบบข้อมูลที่สามารถสนับสนุนการบริหารเขตสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มีข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน และมีความครอบคลุมมากกว่าประเด็น KPI ในแต่ละปีงบประมาณของกระทรวง

ตัวชี้วัดที่ 3: ประสิทธิภาพในการบริหารทางการเงินภายในเขตสุขภาพ

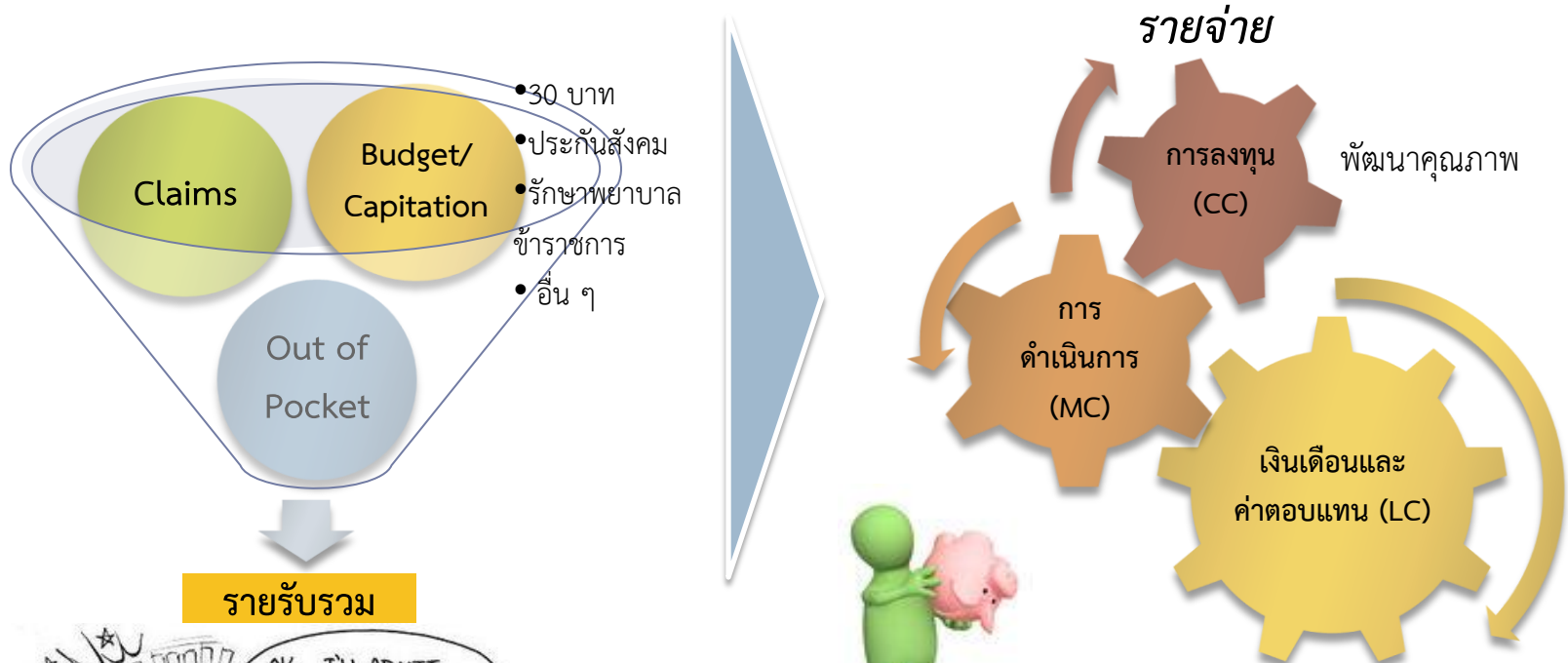
- การสร้างกลไกในการกำกับดูแลด้านการเงินของเขตสุขภาพ
- มีประสิทธิภาพในการบริหารทางการเงินภายในเขตสุขภาพ

ข้อเสนอตัวชี้วัดการดำเนินการของเขตสุขภาพ

ตัวชี้วัด	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
<p>ปัจจัยสนับสนุนการทำงานเริ่มต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> •การจัดตั้งหน่วยสนับสนุนการทำงาน (สำนักงานเขตสุขภาพ) •การจัดสรรกำลังคน และทรัพยากรภายในเขต และจากส่วนกลางเพื่อสนับสนุนการทำงาน 	★ ★		 <p>ดำเนินการเต็มรูปแบบ</p>
<p>ตัวชี้วัดที่ 1: การกำหนดแผนการทำงานของเขตสุขภาพ (แผนงาน แผนคน และแผนทรัพยากร)</p> <ul style="list-style-type: none"> •แผนบริการ •แผนส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค •แผนการควบคุมโรค •แผนยาและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ <div data-bbox="724 678 1072 878" style="border: 1px solid purple; border-radius: 15px; padding: 5px; background-color: #8e7cc3; color: white; display: inline-block; margin-top: 10px;"> <ul style="list-style-type: none"> ✓ แผนระดับเขต ✓ แผนระดับจังหวัด ✓ แผนระดับอำเภอ </div>	★ ★	★ ★	
<p>ตัวชี้วัดที่ 2: การสร้างระบบสนับสนุนในการบริหารเขตสุขภาพ (ระบบข้อมูลสารสนเทศ)</p> <ul style="list-style-type: none"> •การเชื่อมโยงระบบข้อมูลกับส่วนกลาง •การจัดสร้างระบบฐานข้อมูลด้านต่าง ๆ (บริการ การเงิน ระบบยา และอื่นๆ) 	★	★ ★	
<p>ตัวชี้วัดที่ 3: ประสิทธิภาพในการบริหารทางด้านการเงินภายในเขตสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> •ระบบการกำกับติดตาม 	★	★	

แนวคิดการบริหารการเงินการคลังของเขตสุขภาพ

- ประเด็นในการบริหารการเงินการคลัง**
- ✓ สร้างความเป็นธรรม (Equality)
  - ✓ มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และ
  - ✓ เสริมสร้างความยั่งยืน (Sustainability)

- เพิ่มรายได้ (+สร้างรายได้เพิ่ม)
- ลดรายจ่าย/ ใช้จ่ายอย่างเหมาะสมและได้ประโยชน์สูงสุด

เพิ่มรายได้ (+ สร้างรายได้เพิ่ม)

▶ รายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน

- ▶ รายได้จากการดำเนินการประกันสุขภาพกับระบบประกันสุขภาพต่าง ๆ
- ▶ รายได้จากการให้บริการเพิ่มเติม หรือวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม
- ▶ รายได้จากการดำเนินการให้บริการทางด้านสุขภาพต่าง ๆ

▶ รายได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตที่เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

- ▶ ประกันสุขภาพนักท่องเที่ยว/ แรงงานต่างชาติ
- ▶ ปรับปรุงพระราชบัญญัติผู้ประสบภัยจากรถ

▶ โอกาสในการสร้างรายได้อื่น (โดยหน่วยงาน)

- ▶ การสร้างบริการเพิ่ม เช่น การหากกลุ่มผู้ใช้บริการใหม่ บริการใหม่ เป็นต้น
- ▶ บริหารทรัพย์สิน (ที่ดินและอื่น ๆ) ที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้เพิ่ม

ลดรายจ่าย

ค่าแรง

- การใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่า เพิ่มประสิทธิภาพ และทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้ทรัพยากรร่วมในเขตสุขภาพ
- การพิจารณาความต้องการทรัพยากร และการจัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อให้ตรงกับความต้องการ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

- การลดค่าใช้จ่าย เช่น การบริหารค่าใช้จ่ายด้านยาและเวชภัณฑ์ร่วม
- การพิจารณาความคุ้มค่า

การลงทุนเพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในอนาคต

- พิจารณาความเหมาะสมของการลงทุนโดยอ้างอิงบริบทของเขต
- การกำหนดบทบาทการทำงานและแผนการลงทุนที่สอดคล้องกับแผนการทำงานของเขต
- การใช้ทรัพยากรร่วมกัน

เงื่อนไขในการบริหารการเงินการคลังอย่างมีประสิทธิภาพ

